

Економічні процеси відтворення на підприємствах ВКГ та їх взаємодія з навколишнім середовищем

I.V. ПОКУЦА

Харківська національна академія міського господарства

61002 Україна, м. Харків, вул. Революції, 12

pokutsa@ukr.net

Водопровідно-каналізаційне господарство є галуззю, що забезпечує першочергові життєвоважливі потреби населення України у якісній питній воді та послугах водовідведення. Але, як і будь-який процес надання послуг, він має іншу сторону – це створення відходів від даного процесу, нераціональне використання природних ресурсів та шкідливі викиди і забруднення навколишнього середовища. Найбільшим об'єктом забруднення в Україні після повітря є водні ресурси, які відіграють важливу роль у збереженні не тільки природного середовища країни, але і здоров'я населення.

Саме в процесі реалізації підприємствами ВКГ своєї основної функції – надання послуг споживачам різних категорій, відбуваються процеси економічного відтворення на цих підприємствах, насамперед, відтворення їх основних фондів. Відтворення тут можливо у декількох формах – як відшкодування основних фондів, що вибувають, їх втраченої вартості (просте відтворення), так і їхній приріст, кількісний або якісний (розширене відтворення). Іншими словами - відтворення основних виробничих засобів як функція – процес безперервного їх поновлення (фізичний та економічний, вартісний) в процесі виробництва.

За відсутності джерел достатнього фінансування та дієвих економічних механізмів на сучасному етапі, на підприємствах ВКГ технічний стан основних фондів є незадовільним. Наприклад, в середньому по Україні у аварійному та ветхому стані знаходяться до 35-37% водопровідних і каналізаційних мереж, майже 30% очисних споруд потребують негайного відновлення, насосне обладнання зношено більш ніж на 25%. У деяких містах, наприклад у м. Луганську і м. Севастополі в аварійному стані перебувають більш ніж 50% водогінних мереж. Витоки та невраховані втрати води в мережах

становлять до 38-40%. Подібне становище підприємств ВКГ не може не мати вплив на навколишнє середовище. Основними джерелами водозабору та водоскиду на території України є поверхневі води - більш 70% (з підземних артезіанських джерел водозабору споживається менше 30% питної води). Основними поверхневими джерелами є річки Дніпр, Дністер, Південний Буг, Сіверський Донець та Дунаю з їх притоками. Порушення норм якості води досягло рівнів, що ведуть до деградації водних екосистем, зниження продуктивності водойм. Тому, як наслідок, населення України використовує для своїх життєвих потреб недоброякісну воду, що загрожує здоров'ю. Найбільша питома вага випусків господарсько-побутових стічних вод в минулому році у поверхневі водойми без очищення або з очищенням, що не відповідало санітарним вимогам: у Луганській близько 73 %, Одеській – 70 %, Миколаївській – 66,7 %, Чернівецькій – 62,9 %, Донецькій – 52 %, Закарпатській – 50 %, Херсонській – 46 %, Волинській областях – 38 % та АР Крим – 33 % при середньому показнику по Україні – 37 %. Основними причинами забруднення поверхневих вод України є: скидання неочищених та недостатньо очищених комунально-побутових і промислових стічних вод безпосередньо у водні об'єкти або через систему міської каналізації; надходження до водних об'єктів забруднюючих речовин у процесі поверхневого стоку води з забудованих територій та ерозія ґрунтів на водозабірній площі.

Все це наводить на висновок, що існує безпосередній зв'язок між економічними процесами відтворення на підприємствах ВКГ і станом навколишнього середовища. Процеси відтворення основних виробничих фондів підприємств, у разі їх нормального забезпечення та протікання, здатні одночасно поліпшувати і технічний стан основних засобів, і, відповідно, якість послуг, а також екологічний стан водних екосистем. Окрім законодавчого впливу на діяльність підприємств ВКГ – природоохоронного законодавства, нормативних актів та спеціальних державних програм, щодо поліпшення якості води, існує потреба у розробці дієвих економічних механізмів на державному рівні для самих підприємств щодо стимулювання поліпшення стану водних екосистем і їх раціонального використання.

Нажаль, на сучасному етапі розвитку найчастіше до таких економічних механізмів відносять лише контрольні-перевірочні санкції, штрафи за забруднення навколишнього середовища, понаднормативне, безконтрольне використання природних ресурсів та ін. Але, крім покаральних заходів більш ефективними можуть стати стимулюючі, направлені на подолання проблем, що склалися на протязі багатьох років. Наприклад, розробка на державному рівні дієвої амортизаційної політики окремо щодо підприємств ВКГ, враховуючи їх теперішній технічний стан, специфіку накопичених роками проблем і недостатність фінансування. Галузь ВКГ відноситься до найбільш фондомістких галузей, тому амортизаційна політика є основною складовою будь-якої економічної політики і впливатиме на процес відновлення основних виробничих фондів, їх технічний стан, прискорення темпів науково-технічного прогресу на підприємствах, інвестиційну діяльність, а через все це - і на якість наданих послуг – рівня очистки питної води і якість водовідведення. І, безперечно, саме досконала амортизаційна політика, що дозволить дієво покращити стан основних виробничих фондів підприємств ВКГ, завдяки врахуванню всіх особливостей галузі, і може використовуватись державою як економічний важіль впливу на екологічний стан водних об'єктів.

Dymchenko, Olena 165, 170
Muwema, John 392
Nickel, Patricia 165
Panova, Olena 165, 170
Pokutsa, I. 392
Slavata, David 145

Абелешов В.І. 49
Агаджанов Г.К. 350
Аніщенко О.В. 189
Антошин В. Л. 214

Бабаєвська О.Б. 65

Гетало Н.С. 361
Герус О.Ю. 255
Глухарев С.М. 226
Гнатенко М.К. 125, 181
Голиков А. П. 142
Гончаренко Н.І. 184
Гончарова З.В. 411
Гончарова К.А. 417
Гриненко В.В. 308
Гурьянова Л.С. 277
Гусев В.А. 216

Далека В.Ф. 78
Далека М.В. 85, 107
Дворкін С.В. 81, 90, 130, 304, 310,

Базарна О.Є. 100
Баландина І.С. 57
Баркалова І.І. 382
Бережна А.Ю. 67
Біляєва Г.В. 371
Бобух А.О. 75
Бубенко О. П. 226
Бубенко П.Т. 214
Бульга С.Н. 216
Бурак О.М. 127, 365, 382, 404

Вавричук О.С. 71
Важеха Ю.А., 92
Василенко С.Л. 353
Величко В.В. 86
Висоцька Г.В. 189
Владимирова М.С. 222
Власенко К. В. 53
Водка Н.В. 90, 119, 262, 337
Волгіна Н.О. 22, 123, 242
Волкова М.В. 125
Волосник Д.Т. 398, 408
Ворона М.В. 127
Высоцкая Г.В. 211

Гайденко С.М. 40, 193, 300, 415
Гелеверя С.М. 176
Геращенко С.М. 62

Кньш С.Ю. 219
Княжеченко В. В. 26, 47, 342
Коваленко Е.С. 246
Ковальов Д.О. 75
Козир О.Ф. 150
Колотило В.Д. 358
Кондратенко Н.О. 179
Кононенко О.О. 257
Конопліна О.О. 234
Костюк В.О. 295
Косяк А.П. 196
Кравцов А.Ю. 288
Кравцова Л.В. 314
Курипта А.В. 111
Курмаз Е.В. 136

337, 373, 400
Дегтярева Т.С. 115
Дерманська Л. В. 238
Димченко В.В. 17
Димченко О.В. 17, 30, 150
Донець І.І. 387
Дорохов Д.І. 249
Дриль Н.В. 260
Дымченко Е.В. 37,

Егорова О.Ю. 231
Егорова Ю.В. 231
Есина В.А. 92

Жемеренко О.В. 384
Жураковська А.В. 321

Захарова О. В. 273
Звягина В.В. 393
Зиньковская А.И. 134

Иванова И.И. 245
Исаханян К.Е. 104

Ілляшенко Ю.Г.

Кашпур А.Д. 353
Клебанова Т.С. 266, 277, 286
Панасенко О.О. 358
Парасюк О.О. 204
Перькова О.О. 8
Петкова Л.О. 153
Петрова Н.Б. 326
Піскарьова М.В. 202
Плотницька С.І. 168
Покоłodная М.М. 186
Покуца І. В. 53, 62, 121, 420
Поліщук О.Ю. 15
Прасол В.М. 207
Прокопенко О.О. 113
Прохорова М.С. 191
Пурденко О.А. 377

Куцын В.П. 251

Леонов Я.В. 234

Лук'яненко Г.С. 97

Матвеева Н.М. 24, 132, 262

Мисюров А.В. 229

Михопаркіна О.Ю. 198

Мізік Ю.І. 286

Мілов О.В. 317

Мозенков О.В. 139

Момот Т.В. 12

Мочаліна З.М. 366

Немцева В.В. 310

Нікіфорова О. В. 268

Новак С.М. 335

Нохріна Л.А. 189

Нохрина Л.А. 211

Оболенцева Л.В. 173

Овсій О.Д. 161

Одаренко Т.Є. 380

Островський І.А. 20

Пазинич В.А. 291

Панасенко О.В. 330

Титяев В.И. 358, 361, 398

Трофимчук И.С. 400

Трунова Т.Н. 266

Тюріна В.М. 119

Тютюнникова С.В. 368

Уberman В. І. 214

Удовикова М.С. 402

Устінов Д.О. 59

Фастивец В.Т. 333

Хайлук С.О. 298

Родченко В.Б. 155

Рой В.Ф. 15

Романенко А.С. 108

Рябченко А. С. 62

Світлична В.Ю. 227

Світлична Т.І. 346

Сергієнко О.А. 282

Серегина Д.А. 155

Сіпко О.О. 34

Сидоренко Ю.В. 130

Симкина Н.В. 368

Синько О.А. 211

Склярчук Н.І. 6

Скоков Б.Г. 229, 366

Славуца О.І. 24, 26, 67, 132, 136, 262, 342, 393

Смирнова А.Ю. 266

Сосипатров А.М. 78

Степурина С.О. 279

Строков Е.М. 219

Ступецкая Е. Л. 47

Сьомкіна Т.В. 8

Таряник О.М. 371

Таукешева Т.Д. 3

Телятник С.В. 76, 81, 90, 253, 337, 396

Тимошенко Ю.Г. 324

Титяев В.В. 390

Яковлев О.А. 12

Ястребова А.С. 270

Яценко В.В. 328

Яценко Р.Н. 333

Ханова О.В. 183
Хоменко М.І. 317

Цыва А.Н. 350

Чернова Т.Н. 404

Шапка О.В. 361
Швецъ О.М. 20
Шевченко Э.Ю. 356
Шевчук В.В. 200
Шекшуев О.А. 20
Шкурко О.В. 406
Штефан С.И. 255
Шуба М.В. 205

Щелкунова В.А. 51, 94

Юдин А.Ю. 291
Юдіна Д. В. 29
Ю р'єва С.Ю. 6
Юр'єва Т.П. 6, 29, 51, 85, 94, 100, 107,
119
Юрко В.С. 42
Юрченко І.А. 44